

L'orgànica al **compostador**

**Guia ràpida per fer
un bon compost**

#AQUÍFEMCOMPOSTATGE

#AQUÍNOLLENCEMRES

EL COMPOSTATGE

El **compostatge** és el procés natural de descomposició de la matèria orgànica mitjançant l'acció dels microorganismes i dels petits animals del sòl. El resultat final és el compost, un adob natural que es pot utilitzar en agricultura, jardineria i obra pública, tancant el cicle de la matèria orgànica.

Els residus orgànics representen un 30- 40% de la brossa que es genera a les llars. Amb la recollida selectiva es poden reciclar a les plantes de compostatge però amb el compostatge domèstic reduïm els residus que generem i podem obtenir **compost** per a l'hort o el jardí.

En un compostador domèstic es reproduïx el que passa en el sòl dels boscos i dels conreus, però en **un recipient endreçat** perquè puguem controlar millor el procés.

Quan la matèria orgànica es composta diem que es descomposa en presència d'oxigen però no que fermenta o que es podreix, que seria sense oxigen i que desprèn olors molt desagradables.

QUÈ NECESSITEM PER COMPOSTAR?

Els microorganismes, els responsables de la descomposició de la matèria orgànica, s'incorporaran directament del sòl. Necessiten però unes **condicions òptimes** que podem controlar.

Aliment

La matèria orgànica que aportarem serà el seu aliment. Cal però que sigui en una proporció equilibrada. Podem diferenciar dos tipus:

Matèria orgànica fresca (humida o verda): restes de menjar, especialment fruita i verdura.

Matèria orgànica estable (seca o marró): restes de poda, fulles seques, serradures.

La proporció òptima és 2/3 de fresca per 1/3 de seca.

Aire

Els organismes descomponedors necessiten l'**oxigen** de l'aire per respirar. Per això cal evitar la compactació de la matèria orgànica que incorporem:

- Afegint matèria seca de manera alternada en la proporció òptima.
- Barrejant els residus orgànics que incorporem.
- Voltejant el material un cop a la setmana.

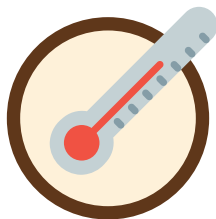

Aigua

Els microorganismes viuen en medis humits i necessiten consumir aigua. Cal evitar l'excés d'humitat o la falta d'aigua.

Excés d'aigua: cal voltejar i afegir matèria seca.

Manca d'aigua: cal humitejar i afegir més proporció de matèria fresca.

Temperatura

És un indicador de l'activitat microbiana. A l'hivern o en racons massa freds del jardí el procés de descomposició s'alenteix. Un excés de temperatura també atura el procés.

PREPAREM EL COMPOSTADOR

Qui compostarà les restes orgàniques seran els **microorganismes** i els animals propis del sòl. Per això cal instal·lar el compostador sobre un lloc amb terra, on ho trobarem tot de manera natural.

El lloc on col·loquem el compostador potser ens vindrà determinat per la disponibilitat d'espai al jardí però si podem triar, buscarem un lloc on tinguí una estona de sol i una estona d'ombra durant el dia; d'aquesta manera no tindrem ni excés d'humitat ni de sequetat i no caldrà estar tant pendent de corregir ni una cosa ni l'altra.

Un cop haguem muntat i instal·lat el compostador, col·loquem unes quantes branques gruixudes al fons. D'aquesta manera facilitem la incorporació dels microorganismes.

Ja podem començar a incorporar material en la proporció adequada. Fins que no tinguem 1/3 del compostador ple no comença el procés.

El bon compost

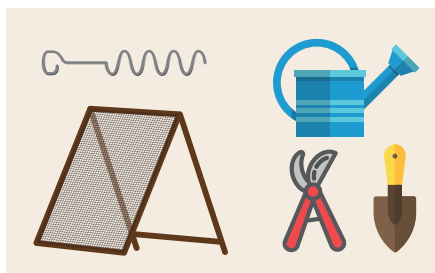
Per fer un bon compost necessitarem dos estris bàsics:

Una eina per voltejar

Hi ha uns voltejadors comercials però una forca, un rampí o un escarificador amb mànec llarg poden fer la mateixa funció.

Un garbell

Serà necessari a l'hora de treure el compost madur i separar les restes que no hagin quedat ben compostades, que incorporarem de nou al compostador.

Altres eines complementàries poden ser unes tisores de poda, una pala de jardí, una regadora i una biotrituradora.

QUÈ COMPOSTAR I QUÈ NO

Per norma general, podem compostar qualsevol residu orgànic. Com més petit i triturat, més facilitem la descomposició als organismes. Hi ha algunes **recomanacions** a tenir en compte.

Al compostador!

TIPUS	CARACTERÍSTIQUES	RECOMANACIONS
Restes de fruita i verdura	Material fàcilment compostable que aporta molta humitat	Evitar la pell dels cítrics a l'inici del procés. Com més triturat, millor.
Pasta i arròs bullit	Molta humitat	Evitar que quedi compactat, barrejar bé.
Restes de carn i peix	Proteïnes molt valuoses pels organismes	Barrejar bé per evitar pudors.
Cendres	Aporten nutrients	Cal evitar que formin una capa compacte, barrejar bé.
Gespa fresca	Aporta humitat	Cal evitar en gran quantitat i que es compacti, barrejar bé.
Restes d'esporga, fulles, plantes de l'hort, serradures de fusta natural i closques de fruites seques	Material estructurant sec	Incorporar en la proporció necessària. Com més triturat, millor.

Millor no compostar

TIPUS	CARACTERÍSTIQUES
Excrements d'animals	Poden contenir organismes patògens o restes d'antibiòtics
Males herbes del jardí	Les llavors poden germinar quan utilitzem el compost
Fruita i plantes malaltes	Les malalties poden perdurar en el compost final
Serradures de fustes tractades	Contenen substàncies tòxiques que afecten als microorganismes
Qualsevol residu no orgànic	No són compostables i poden contenir substàncies tòxiques

PROBLEMES I SOLUCIONS

Per controlar el procés de compostatge no és necessari invertir gaire temps, amb un cop per setmana al començament i cada quinze dies després, n'hi haurà prou. Només cal aplicar la **solució** tan aviat detectem un problema.

PROBLEMA DETECTAT	CAUSA PROBABLE	SOLUCIÓ
La temperatura no puja	La calor es perd perquè hi ha poc material o voltegem massa sovint.	Afegir més material en la proporció indicada o deixar reposar.
Material sec	Excés de matèria seca o hem estat fora un temps.	Afegir matèria fresca i regar.
Material fred i xop	Massa humitat	Voltegeu-ho, afegiu matèria seca i deixeu la tapa oberta uns dies.
Olor a podrit	Manca d'oxigen, material compactat.	Voltegeu el material.
Olor a amoníac	Excés de material fresc, excés d'humitat i falta d'oxigen	Afegiu matèria seca i voltegeu el material
Moltes mosques del vinagre	Habitual quan hi ha molta fruita	Barregeu el material i eviteu molta fruita a la superfície
Tel blanc sobre el material	Presència de fongs	Bon indicador d'activitat microbiana, no cal actuar
Gran quantitat d'insectes	Atrets per la presència d'aliment	No cal actuar, també són descomponedors i els tindrem concentrats al compostador

Barrejar o voltejar?

Diferenciarem entre **barrejar** el material (només la part més superficial de la pila), i **voltejar** (movem el material de la part de sota a la part superior). Sempre que afegim matèria orgànica convé barrejar. Un cop a la setmana o quan detectem problemes d'humitat o males olors, voltejarem.

OBTENIM EL COMPOST FINAL

Poc a poc, a la part inferior del compostador s'anirà acumulant el **compost madur**. Sabrem que està a punt perquè:

- Fa olor a terra de bosc
- Té un color fosc: negre o marró fort.
- No s'hi reconeix cap resta orgànica
- Té aspecte homogeni: agafant un grapat amb la mà, no queda tacada

Al cap de **6 mesos** ja podem tenir compost madur. Si hem anat incorporant les restes orgàniques ben triturades i hem fet un bon manteniment, podem escurçar el temps.

Podem utilitzar el compost com a **adob orgànic** per a les plantes de casa, a l'hort o al jardí:

- **Com a fertilitzant líquid**
Per a testos i jardineres. Barrejat amb aigua, serà de fàcil assimilació per a les plantes.
- **Per preparar un terreny on plantar**
Formant una capa superficial d'uns 3 cm.
- **Com a substrat de plantació**
Per a jardineres, testos o escocells d'arbres i arbustos, barrejat a parts iguals amb terra.
- **Com a fertilitzant de l'hort o de gespa**
Escampant una capa d'1 cm.

